

İlgili Kanun / Madde
4857S.İşK/18-21,31

T.C
YARGITAY
9.HUKUK DAİRESİ

Esas No: 2006/14698
Karar No: 2006/17799
Tarihi: 19.06.2006

- İŞÇİNİN EŞİNİN ASKERLİK NEDENİYLE YURT DIŞINA GİTMESİ
- EŞİN ASKERLİK GÖREVİNİN İŞÇİ AÇISINDANDA ASKERLİK GÖREVİ SAYILMAMASI
- İŞE İADE DAVASININ ANCAK 4857 SAYILI YASA DÖNEMİNDEKİ FESİHLERE UYGULANABİLECEĞİ

ÖZETİ: Gerek kanunda gerek toplu iş sözleşmelerinde belirtilen düzenlemelerde dikkat çeken ortak özellik; askerlik veya kanuni ödevin bizzat işçi ile ilgili olmasıdır. Başka bir anlatımla, eşinin askerlik veya kanuni ödevi dolayısıyla işçinin iş sözleşmesini feshetmesi sözü edilen yasal ve akdi düzenlemelerin kapsamına girmemektedir. Öte yandan, davacının yukarıda belirtilen tarihler arasında iş sözleşmesi askıda olmadığına göre, sürenin bitiminden sonra işverence işe başlatılmaması fesih anlamında değerlendirilemez. İş sözleşmesi davacı tarafından 18.7.2002 tarihinde feshedilmiş olup, bu tarihte iş hukuku mevzuatımızda sendika işyeri temsilcileri dışında işe iadeyi düzenleyen bir kanun hükmü de bulunmamaktadır. Belirtilen olgular karşısında davacının işe iade isteğinin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile kabulü hatalıdır.

DAVA: Davacı, feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı işçi, subay olan eşinin yabancı bir ülkede 1.8.2002-20.8.2005 tarihleri için görevlendirilmesi üzerine ücretsiz izin talebinin kabul edilmemesi nedeniyle iş sözleşmesini feshetmek zorunda kaldığını, anılan sürenin bitiminden sonra işe başlatılmak için yaptığı başvurunun davalı işverence kabul edilmediğini ileri sürerek tekrar işe başlatılma yolundaki talebinin reddine ilişkin davalı idarenin tüm işlemlerinin iptali ile işe iade edilmesi gerektiğinin tespitine karar verilmesi gerektiğinin tespitine karar verilmesini istemiştir.

Davalı işveren, davacının herhangi bir askeri ve kanuni bir görevi söz konusu olmaksızın davacının kendi isteği ile işten ayrıldığını, davacın eşinin subay olması ve yurt dışına göreve gitmesi nedeni ile kendisinin de yurt dışına gitmesi durumunda toplu sözleşmesinde tekrar işe başlatılmasının öngörülmediğini, gerek 4857 sayılı İş Kanunun 31.maddesi gerekse IV. Dönem ve V.dönem toplu iş sözleşmesinin ilgili maddelerinin işçinin kendi durumu ile ilgili olduğunu belirterek davanın reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece davacının her hangi bir askeri görevinin bulunmadığı, ancak dolaylı yolla eşinin yurt dışında görevlendirilmesi nedeni ile görevinden ayrılmak durumunda kaldığı, yurda döndükten sonra da iki aylık süre içerisinde davalı işverene başvurduğu için yasal şartların gerçekleştiği, davacının yasal zorunluluktan kaynaklanan eşinin askeri görevi ve yurt dışında vazife yapma mecburiyeti olması nedeni ile istifa etmiş olduğu gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

Davacının iş sözleşmesini yukarıda belirtilen nedenle feshettiği tarihte yürürlükte bulunan 1475 sayılı İş Kanunu'nun 27.maddesinin son fıkrasında her hangi bir askeri ve kanun ödev dolayısıyla işinden ayrılan işçilerden bu ödevin sona ermesinden başlayarak iki ay içinde işe girmek için başvuranları işverenlerin boş yerlere öncelikle işe almak zorunda olduğu öngörülmüş, daha sonra yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanunu'nun 31 .maddesinde de her hangi bir askeri ve kanuni ödev dolayısıyla işinden ayrılan işçiler bu ödevin sona ermesinden sonra başlayarak iki ay içinde işe girmek istedikleri takdirde işverenin bunları eski işleri veya benzeri işlerde boş yer varsa derhal, yoksa boşalacak ilk işe başka isteklilere tercih ederek, o andaki şartlarla işe almak zorunda olduğu düzenlenmiştir. Davacının iş sözleşmesini feshettiği tarihte yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesinin 31 ile tekrar işe başlatılmak için başvurduğu sırada yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesinin 31 .maddelerinde de aynı mahiyette hükümlere yer verildiği anlaşılmaktadır. Gerek kanunda gerek toplu iş sözleşmelerinde belirtilen düzenlemelerde dikkat çeken ortak özellik; askerlik veya kanuni ödevin bizzat işçi ile ilgili olmasıdır. Başka bir anlatımla, eşinin askerlik veya kanuni ödevi dolayısıyla işçinin iş sözleşmesini feshetmesi sözü edilen yasal ve akdi düzenlemelerin kapsamına girmemektedir.

Öte yandan, davacının yukarıda belirtilen tarihler arasında iş sözleşmesi askıda olmadığına göre, sürenin bitiminden sonra işverence işe başlatılmaması fesih

anlamında değerlendirilemez. İş sözleşmesi davacı tarafından 18.7.2002 tarihinde feshedilmiş olup, bu tarihte iş hukuku mevzuatımızda sendika işyeri temsilcileri dışında işe iadeyi düzenleyen bir kanun hükmü de bulunmamaktadır. Belirtilen olgular karşısında davacının işe iade isteğinin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile kabulü hatalıdır.

Belirtilen nedenlerle, yerel mahkeme kararının 4857 sayılı İş Kanunun 20/3.maddesi uyarınca bozularak ortadan kaldırılması ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulması gerekmektedir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1-) Ankara 3.İş Mahkemesinin 26.1.2006 gün ve 1332-6 sayılı kararının bozularak ortadan kaldırılmasına,

2-) Davanın REDDİNE,

3-) Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

4-) Davacının yapmış olduğu yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, davalının yaptığı (15) YTL yargılama giderinin davacıdan tahsili ile davalıya ödenmesine,

5-) Karar tarihinde yürürlükte bulunan tarife göre 400.-TL ücreti vekaletin davacıdan alınarak davalıya verilmesine,

6-) Peşin alınan temyiz harcının isteği halinde davalıya iadesine, kesin olarak 19.6.2006 tarihinde oybirliği ile karar verildi.